

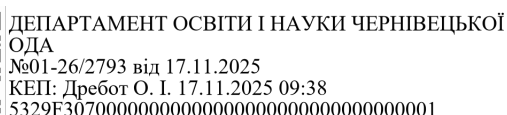
№ 1 2017

**Директорам закладів освіти
обласного підпорядкування**

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 03.11.2025 № 1/23152-25 наголошуємо, що Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 08.10.2025 № 1280 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305» (далі – постанова 1280), якою внесені зміни до Норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (далі – Норми харчування) та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (далі – Порядок організації харчування), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305, зокрема щодо забезпечення організації харчування в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту.

Основні зміни до Норм харчування включають:

- пункт 1 доповнено положеннями щодо поширення норм харчування на всіх суб'єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти відповідно до термінології нового Закону України «Про дошкільну освіту»;
- в абзаці другому пункту 10 змінено вимоги щодо допустимого відхилення маси нетто порцій груп харчових продуктів на рівні 5-10 відсотків протягом тижня (замість конкретного прийому їжі);
- пункт 10 доповнено новим абзацом про складання примірного чотиритижневого сезонного меню під час організації в закладах одно-, дво-, три-, чотири- або п'ятиразового харчування згідно з нормами споживання основних

груп харчових продуктів, що встановлені відповідними додатками до Норм харчування, та їх комбінації залежно від обраної кратності харчування;

- у пункті 12, що стосується харчування здобувачів освіти/дітей з харчовою алергією на молоко та молочні продукти, слова «пропонується молоко безлактозне або рослинні напої» замінено словами «пропонуються рослинні напої, до яких додано вітаміни та мінеральні речовини, доповнено новим абзацом щодо пропонування для харчування здобувачів освіти/дітей з лактозною недостатністю (непереносимістю лактози), відповідно до медичної довідки, безлактозних молочних продуктів;

- норми харчування доповнено новими пунктами 20-22, що стосуються харчування здобувачів освіти/дітей під час їхнього перебування в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту (далі – захисних спорудах) в період дії правового режиму воєнного стану. Зокрема, передбачено, що:

- 1) за неможливості дотримання встановленого інтервалу між прийомами їжі норми споживання основних груп харчових продуктів для здобувачів освіти/дітей і меню, як виняток, можуть не дотримуватися у повному обсязі на період перебування у захисних спорудах;

- 2) за неможливості забезпечити здобувачів освіти/дітей (понад 4 години з моменту попереднього прийому їжі) повноцінним гарячим харчуванням дозволяється замінити гаряче харчування готовими харчовими продуктами і стравами, напоями та кулінарними виробами з асортименту буфету, з урахуванням вимог додатків 9 і 10 до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ 25.09.2020 № 2205, або рекомендованого переліку та норм споживання харчових продуктів згідно з новим додатком 16 до Норм харчування;

- 3) засновники закладів освіти можуть забезпечувати потребу в харчуванні здобувачів освіти/дітей, педагогічного та іншого персоналу в захисних спорудах охолодженими стравами, напоями та кулінарними виробами шляхом створення запасу води та харчових продуктів, у тому числі тривалого зберігання, на випадок настання надзвичайної ситуації з розрахунку забезпечення не менше ніж протягом 48 годин безперервного перебування здобувачів освіти/дітей, педагогічного та іншого персоналу в захисних спорудах;

Також внесені зміни у додатки до Норм харчування, а саме:

- у додатках 5, 9 та 91 для вікових груп «від 11 до 14 років» та «від 14 до 18 років» збільшено норми споживання овочів зі 100 до 120 грамів;

- у додатку 91 збільшено кількість споживання порцій зернових, злакових та бобових з 4 до 5 порцій на тиждень та картоплі з 1 до 2 порцій на тиждень;

- доповнено новим додатком 16 «Рекомендований перелік та норми споживання харчових продуктів здобувачами освіти/дітьми, педагогічним та іншим персоналом закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку у разі їх перебування на об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту.

Основні зміни до Порядку організації харчування включають:

- 4) пункт 1 доповнено положеннями щодо поширення порядку організації

харчування на всіх суб'єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти відповідно до термінології нового Закону України «Про дошкільну освіту»;

5) окремі положення у пунктах 4 (щодо забезпечення безоплатним одноразовим харчуванням учнів початкових класів), 5 (щодо забезпечення харчуванням тільки у робочі дні) та 8 (щодо встановлення і перегляду вартості харчування в закладах дошкільної освіти) уточнені стосовно поширення їх дії на державні та комунальні заклади освіти;

6) пункт 14, що стосується організації харчування, доповнено новим підпунктом 8-1 щодо списання харчових продуктів та/або готових страв, непридатних до використання/вживання, зокрема внаслідок впливу обставин воєнного стану (неможливість завершення технологічного процесу приготування страв та/або реалізації готових страв у зв'язку з оголошенням повітряної тривоги, відсутністю електропостачання тощо);

- у пункті 151 термінологію приведено у відповідність до положень кодексу усталеної практики 4:2024 “Настанова з проектування при будівництві приміщень харчоблоків закладів дошкільної та загальної середньої освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку відповідно до моделей організації харчування”, зокрема уточнені переліки зон, якими повинні бути оснащені харчоблоки при різних технологічних моделях організації харчування (харчоблоки базової кухні, опорної кухні, отримувача готової гарячої їжі, отримувача готової охолодженої їжі);

7) у пункті 16, що стосується режиму (кратності) харчування внесені зміни щодо організації у закладах загальної середньої освіти одноразового гарячого харчування обідом з 11 години 30 хвилин (раніше було з 12 години), також пункт доповнено положенням про можливість споживання здобувачами загальної середньої освіти другого гарячого харчування за заявою батьків або інших законних представників (обіду або сніданку відповідно) за кошти батьків або за рахунок коштів місцевого бюджету в разі прийняття засновниками відповідного рішення або за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством;

- пункт 18, що стосується при цьому визначений засновником (засновниками) склад наборів, перелік продуктів і страв з рекомендованого переліку, режим споживання та інші питання організації харчування у захисних спорудах не потребують погодження з територіальним органом Держпродспоживслужби;

- пункт 24, що стосується отримання та бракеражу харчових продуктів та/або готових страв від постачальників, доповнено новим положенням про списання харчових продуктів та готових страв у зв'язку з обставинами воєнного стану, а саме: «У разі виникнення ситуації, що унеможливорює завершення технологічного процесу приготування та реалізації готових страв відповідним закладом самостійно або реалізацію готових страв оператором ринку харчових продуктів (аутсорсинг та кейтеринг) у зв'язку з обставинами воєнного стану (оголошення повітряної тривоги, відсутність електропостачання тощо),

бракеражна комісія приймає рішення щодо можливості подальшого використання харчових продуктів та/або реалізації готових страв та складає відповідний акт про списання продуктів харчування»;

Порядок організації харчування доповнено новим розділом «Організація харчування в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту», який визначає принципи планування, спосіб організації харчування в захисних спорудах для створення безпечних умов освітнього процесу для здобувачів освіти/дітей, педагогічного та іншого персоналу закладу. Розділом, зокрема, передбачено таке:

1) рішення про організацію харчування здобувачів освіти/дітей, педагогічного та іншого персоналу закладу в захисних спорудах приймаються засновниками разом з керівниками закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за погодженням з відповідними обласними держадміністраціями (військовими адміністраціями), з урахуванням оцінки рівня ризику безпеки в системі освіти для закладів освіти;

2) забезпечення харчуванням педагогічного та іншого персоналу закладу освіти в захисних спорудах може здійснюватися за рахунок власних коштів зазначених осіб або за рахунок коштів місцевого бюджету в разі прийняття засновником (засновниками) відповідного рішення або за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством;

3) у захисних спорудах для забезпечення харчування облаштовуються за можливості приміщення (зони) за такими способами організації харчування: буфетна зона, отримання готової гарячої їжі, отримання готової охолодженої їжі;

4) визначено перелік приміщень (зон), які за можливості можуть бути облаштовані у захисних спорудах при способах організації форм організації харчування, доповнено положенням про можливість організації харчування під час перебування в захисних спорудах: напоями, стравами, кулінарними виробами, готовими до споживання харчовими продуктами, у тому числі тривалого зберігання; стравами, напоями та кулінарними виробами з асортименту буфету; готовими продуктами промислового виробництва відповідно до рекомендованого переліку та норм, встановлених додатком 16 до Норм харчування; «буфетна зона», «отримання готової гарячої їжі», «отримання готової охолодженої їжі»;

5) під час організації харчування в наявних приміщеннях захисних споруд дозволяється об'єднувати приміщення різного функціонального призначення, їх зони, дообладнувати захисні споруди меблями подвійного функціонального призначення та іншим обладнанням, необхідним для забезпечення потреб у харчуванні всіх здобувачів освіти/дітей, педагогічного та іншого персоналу закладу, які перебувають у захисних спорудах;

6) визначено обов'язковий перелік приміщень (зон), які мають бути облаштовані під час організації харчування в новозбудованих захисних спорудах закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку та встановлено

вимогу облаштування їх системою зворотного осмосу, пом'якшення води та системою витяжної вентиляції;

7) за рішенням засновників та керівників закладів освіти у захисній споруді може облаштовуватися харчоблок за технологічною моделлю організації харчування «базова кухня» або «опорна кухня», який у закладі може бути як основним, так і дублюючим. При створенні дублюючого харчоблоку захисні споруди повинні бути забезпечені всіма комунікаціями під кожен вид теплового, холодильного та посудомийного обладнання для можливості переміщення відповідного обладнання з основного харчоблоку на випадок настання ситуації, внаслідок якої виникає потреба тривалого перебування у захисних спорудах;

8) режим і кратність харчування під час перебування у захисних спорудах визначається засновниками, керівниками закладів освіти залежно від віку контингенту, складності безпекової ситуації, наявних можливостей і умов, з урахуванням рекомендації щодо мінімального чотиригодинного інтервалу між прийомами їжі. Допускається можливість забезпечення негарячого харчування готовими охолодженими продуктами і стравами, напоями та кулінарними виробами, у тому числі промислового виробництва. Рішення щодо режиму і кратності харчування приймається відповідно до вимог системи НАССР;

9) засновники, керівники закладів освіти для планування та організації харчування в захисних спорудах можуть використовувати: напої, страви, кулінарні вироби, готові до споживання харчові продукти, у тому числі тривалого зберігання; страви, напої та кулінарні вироби з асортименту буфету; готові продукти промислового виробництва відповідно до рекомендованого переліку або на підставі такого переліку визначати інший перелік необхідних харчових продуктів, у тому числі тривалого зберігання, обсяг харчових продуктів та порядок їх закупівлі, зберігання, обліку, безоплатної видачі, списання, утилізації;

10) у разі вибору способу організації харчування у захисних спорудах, що включає приготування, видавання та споживання готової їжі (як гарячої, так і охолодженої, у тому числі продукції з асортименту буфету), керівники закладів, оператори ринку харчових продуктів можуть доповнювати меню і щоденні меню-розклади новими, зручними для споживання у захисних спорудах стравами, напоями та кулінарними виробами, перекусами, технологічні картки на які розробляються і погоджуються у визначеному законодавством порядку. Порядок і періодичність споживання таких страв, напоїв та кулінарних виробів формується з урахуванням режиму, кратності і способів організації харчування у захисних спорудах і погоджується засновниками закладу;

11) за виконання вимог законодавства про безпечність дотримання окремих показників якості харчування під час перебування в захисних спорудах на всіх стадіях їх виробництва та обігу харчових продуктів відповідають оператори ринку харчових продуктів у рамках провадження своєї діяльності. Зазначені оператори забезпечують також дотримання гігієнічних вимог до

виробництва та обігу харчових продуктів на потужностях, розташованих у захисних спорудах у закладах освіти.

З повним текстом постанови 1280 можна ознайомитися за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-2025-%D0%BF#n2> .

З чинною редакцією постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305, з урахуванням змін, внесених постановою 1280, можна ознайомитися за посиланням:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#n13> .

Наголошуємо на важливості забезпечення в умовах воєнного стану здобувачів освіти/дітей, а також педагогічних працівників та іншого персоналу закладів освіти доступом до якісного харчування, особливо під час тривалого перебування у захисних спорудах.

Просимо довести зазначені зміни у законодавстві щодо норм та порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку до відома закладів освіти області для врахування під час планування та реалізації заходів із організації харчування в закладах освіти.

**Заступник директора Департаменту –
начальник управління ресурсного забезпечення**

Олег ДРЕБОТ

Світлана Прінько 0506785319